XXXVIII. évf. Cluj-Kolozsvár, 1928. Január 1. szám.

UNITÁRIUS KÖZLÖNY

A VALLÁSOS ÉS ERKÖLCSÖS ÉLET ÉBRESZTÉSÉRE
KIADJA A DÁVID FERENC EGYLET

Alapitotta: Dr. BOROS GYÖRGY.

Az én hitem.

Az én hitem, az én reménységem. Ezzel fekszem, ezzel ébredek. Ez ringatja lelkemet, midőn az élet apró bajai fölizgatják benne a nehéz gondolatokat. Sokszor ugy látom, mintha minden ellenem s csak ellenem akarna támadni. Ha reggel nagy baj ért, bizonyosra veszem, hogy következik a másik, mert a baj nem jár egyedül. Ezt igy szokta mondani mindenki s én is. Rendesen mások után indulok s késő're veszem észre, hogy ha jobban meggondoltam volna, az egész baj nem is volt olyan nagy, mert lám, már is tul vagyok rajta, sőt most már figyelmesebb, vigyázóbb vagyok. Azt is észrevettem, hogy engemet csak az én hitem tart meg. Hiszem, hogy az isteni gondviselés mindig velem volt. Hiszem, hogy most is Ő segitett. Hiszem, hogy ha Isten velem, bárki tehet ellenem. Ez a hit az én reménységem kősziklája, ez az én erős váram. Erre épitem bizodalmam hajlékát. Ide térek vissza... Igy boldog vagyok s boldog leszek, amig élek. Óh szent hit el ne hagyj!

Unitarian school for the ministry
Berkeley
America California

TŰZHELY MELLETT

Isten jön.

A rég meggyógyult sebeim fájnak
És hitvány népek szivembe vájnak.
Borult arcomon könnyek peregnek
S az arcátlanok gunnyal nevetnek.
Porba lehullok, mellemet verem
S Szodoma népe tapodja fejem,
Élek inséges szegénységemben
S kincsek királya irigyel engem.
Szivemből osztok életkenyeret
S koldusok dobnak reám köveket.
Azok neveznek aljas hazugnak,
Akik igaz szót szólni se tudnak.
Akik utánam tolvajt kiáltnak,
Lopni mindennap házamban járnak.
De én az uton fölfelé lépek
S az elesettel a sárba tépnek.
Messze kerülöm igy is a vétket
S a bűn fiai tüzre itélnek.
Mikor a máglya alattam készen,
Isten jön fényben, pallós kezében,
Hogy vesszen minden csuf ellenségem,
De elnyerjem én királyi székem.

Te Péter vagy.

„Te szikla vagy,
Rád épitem a szentegyházat.“
Testvérem, a Mester ezt neked mondta,
Csak tenéked és senki másnak.

A válladon épiti boldogságod házát:
Köveket tesz rád
S te hordjad megadással e sulyos málhát.

Leveszi majd rólad életednek terhét,
Megnézi, hogy mit hoztál a hosszu uton
S munkádért majd akkor fizet bért.

Homoródujfalu. *Dobai István.*

Még csak egy félév az élet.

III. FEJEZET.

Amikor Balogh István magához tért, a nap lángsörényü paripái már messze fentrobogtak a mennyboltozaton. Szépmetszésü becsületes férfi arc hajolt István felé s aggódva kérdezte: „Jobban érzed magad?“

— „Hogy kerültem én ide? — révedezett Balogh, szétnézve a kicsiny, de tiszta szobában és a hófehér ágynemün, amelyen feküdt. Ébredező öntudatában kezd ismerőssé válni a feléje hajoló férfi arc. Igen, semmi kétség, ez Varga Ákos régi barátja, a falu unitárius papja.

— Almásról jöttem hazafelé — felelte a pap — s ott találtunk a határban egy árok szélén. A kuria bizony elhagyatott, oda nem vihettelek, de aztán nem is jó lázas fővel egyedül lenni: Inkább idehoztalak hát hozzánk, maradj itt, mig egy kissé összeszeded magadat. Katica meg én majd hamar lábraállitunk, ne busulj.

— Engem... lábra? — a beteg szomoruan mosolygott. — Küldj csak engem haza pajtás, mert még itt halok meg a nyakadon.

— Gyerekbeszéd — próbálta vigasztalni a pap — a Balogh familiában még eddig senki sem halt meg a hetedik X előtt, hacsak nem a csatatéren.

— A csatatérről még lehet visszatérni, de arról a mezőről, amelyen én harcolok, minden, de minden lekaszáltatik... Lekaszáltatik, de nem lesz belőle áldás, másokat tápláló, éltető kenyér, hanem csak giz-gaz és konkoly, mely aratás után a tűzre kerül.

Fáradt lemondás hangzott ki a szavából, melyeket a láz fellengzőssé formált.

Csinos, tizenkilenc-huszesztendős leányka perdült be most az ajtón, megjelenésével mintha a szoba is egyszerre megvilágosodott volna, s a halál réme riadtan tért engedett.

— Megismered még Katicát? — kérdezte a pap. — Mikor te elmentél, még iskolás leányka volt Katica, azóta nőtt igy meg, hogy hazakerült.

— Katica! — Balogh István lelkében szénaillatu, zöld mezők tüntek fel, ahol valamikor együtt játszadoztak Katicával, királyt és királynét, szolgát és szolgaleányt, boldog gyerekkorukban.

— Istenem, Katica, hogy megnőtt... és hogy megszépült...

— Persze, már bókol — kacagott Katica, s kacagása nyomán mintha ezüst csengettyük verődtek volna össze a napsugárral.

S ebből a napsugárral ütött csengettyühangból mintha a Balogh István megcsalt, kiábrándult lelkébe is átömlött volna valami. Valami, nem sok, de elég arra, hogy azokra a sápadt ajkakra kicsaljon egy mosolyt. Vidám beszélgetésbe merültek, alig vették észre, hogy a délelőtt eltelt, s delet harangoztak.

— Istenem, — riadt fel Katica — dél van s az ebéd még

sehol. Az az ostoba Sári eddig biztosan odaégette a paprikás csirkét, pedig meghagytam, hogy jól vigyázzon reá...

— Paprikás csirkét?! — szólt bele a bátyja. — Nem hozol bizony te semmiféle paprikás csirkét! Jó pohár tejet ide, meg vajas kenyeret, az kell az embernek, ha olyan cigánybőrben van, mint az a Pista pajtás.

Hanem Balogh István nem hallgatott az okos szóra. Hadd kóstolja meg mégegyszer azt a jó, igazi paprikás csirkét, aztán... (ugyis még csak egy félév az élet, vagy talán annyi sem, gondolta magában!) Katica kiszaladt a csirkét elkésziteni, a két jóbarát meg egyedül maradt. Balogh István nem birta tovább, kellett, hogy megossza valakivel rettenetes titkát. Elmondott mindent, az orvosok véleményét, szándékát, hogy azt a félévet legalább kihasználja, csalódását abban, abban, akit a legjobban szeretett, s üres, kifosztott lelkét, mellyel most nem tudja: mit csináljon!

Varga Ákos résztvevő lélekkel hallgatta végig, bizony, még a szeme is megfényesedett, a hangjára is fátyol ereszkedett, mire barátja vallomását befejezte.

— Jó az Isten, meglásd, megsegit az Isten! — csak annyit tudott mondani.

— Az Isten!? — Balogh István fakó ábrázatán keserü mosoly szaladt végig. — Persze, te pap vagy, neked kötelességed hinni benne, de én... Van-e Isten egyáltalán, s ha van, törődik ő velünk? Ki tudja? Senki. Én nem hiszem, hogy...

— „Megállj!“ — vágott szavába Varga. — Ne vétkezz!

— Ne vétkezzek?! Vétek-e, ha valakinek a háza ég, s megkérdezi: ki gyujtotta fel? Vétek-e, ha valakinek a szivébe tört döftek, s haldokolva szétkeres a szemével: ki tette azt? Lázadozunk, mert éget a kétség, mert a halál küszöbére értünk, s nem látjuk értelmét annak, ami elmult, sem célját annak, ami eljövend.

(Folyt. köv.)

oooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooo

A D. F. E. Nőkszövetsége rendkivül értékes és tanulságos előadásokra nyerte meg városunk kiváló szakembereit. Dr. Szász Ferenc a földrengést és a tűzhányok okait fejtegette, dr. Gál Kelemen azzal foglalkozott, hogy a gyermekek hogy nevelik a szülőket, dr. Pataky Jenő orvos orvosi karikaturákat mutatott be a régi és ujabb időből, dr. Kristóf György egyet. tanár az irodalom főbb irányaival ismertetett meg, dr. Gyergyai Árpád a beszélő énekhang használatát mutatta be s végül dr. Veress Ferenc azt fejtette ki, hogy a serdülő ifjuságot meg kell ismertetni az ember testi hajlamaival, mert jobb, ha kellő tapintattal megkapják szülőiktől, mintha cselédek vagy utca gyermekek leplezik le a gólyamesét. Mindig nagy és hálás közönség foglalta el intézetünk disztermét. Köszönet a rendező nőknek.

1888—1928

Köszöntöm az uj esztendőt!

Köszöntöm a D. F. E. vezetőit, tagjait.

Öregeket, ifjakat, nőket és férfiakat!

Nézzétek fenn azt a két hatalmas évszámot. Milyen nagy távolságot jelent az a kapcsoló vonal: 40 esztendő! Ez testvéreim az *Unitárius Közlöny* születésének és élethezkezdésének a nagy és hosszu vonala!

Emlékeztek-e ti első olvasók? Ti kevesek, ti boldogok, akik ott lehettetek a bölcsőnél! Ti, akik olvastátok Nagy Lajostól: Imádkozni kell! Ferencz Józseftől: Uj évi gondolataim; Brassaitól: Egy falusi pap-ot, saját édesatyja jellemrajzát; Kozma Ferenctől: A népnevelést. A népnevelés a nép szerencséje! Berde Áron a papot mutatja be a nemzet gazdaságában.

Elhunytak ők, csak a főpásztor és az Unitárius Közlöny él az első irók közül. Ez a kis lap azóta ezernyi ezer háznak lett jóbarátja, s a Dávid Ferenc Egyletnek szünetlen szószólója.

Most is az Egylet nevében szól. Szeretné kezét a vezetők ütőerére s onnan a szivére tenni, hogy ők cselekedjék ugyanazt. Hadd mozduljon meg a sziv, hadd keringjen a vér és hadd termeljen az agy szép s nagy gondolatokat.

Testvéreim, ti elnökök és vezérek! Minden uj esztendő uj elgondolásra, uj elhatározásra hiv. Nekünk meg kell fontolnunk azt is amit elvégeztünk, azt is ami a jövőben vár reánk.

Nekünk rajta kell tartanunk a kezünket tagtársaink ütőerén. Nekünk föl kell melegitnünk a sziveket. Meg kell éreztetnünk, hogy testvéreik, jóakaróik, szeretnitudó barátaik vagyunk.

A D. F. fiókegyletek tagjai a maguk kis körében öleljék át az egészet. Szeretném, ha az eddigi rendes munka mellett mindenütt munkába vennék a *temetkező társaság* megszervezését! Ennek igen jótékony hatását csak akkor veszik észre, mikor munkában van.

Szeretném, ha mindenütt kiépitnék a szomszédsági viszonyt, ami udvarhelyi és kereszturi, s ha nem csalódom, küküllői körünkben már több év óta megvan valósitva.

Nőszövetségeink a női sziv érzékeny gondjával máris igen szép multra tekinthetnek vissza. Nagyon kivánatos volna, ha minden községünkben, ahol legalább 3—4 nő van, kezet fogva fölvennék a segités, a templomszépités, a templomjárás, a gyermekápolás, a vigasztalás krisztusi munkáját. Álljanak a papné vagy más vezető lelkü nő oldala mellé. Legyenek ott a beteg mellett, gondoljanak az ujszülött anyjára. Álljanak melléje a gyászolónak. Hallgassák meg a panaszos szavait. Ezt az esztendőt kezdjük azzal az elhatározással, hogy megszervezzük ahol nincsen, s megerősitjük ahol már meg van.

Ifjuságunk ti a jövőt tartjátok kezetekben. A ti gondolatotok

ott száguld a messzi távolban. Legyetek köszöntve innen. Föl az ifju szivekkel! A ti erőtökkel a köveket meg lehet mozditni helyökből. A ti bátorságotok föl száll a templom ormára s a torony gombjához is. Ha ti ugy akarjátok a falu temploma soha sem lesz üres. Ha ti együtt vagytok ott, a templom kárpitja repedjen meg szép, hármoniás éneketektől. Legyetek egyenlő erővel, egy akarattal. Legyetek tiszta erkölcsüek, józan életüek, s virágozni fog körültetek minden, mert ti vagytok a falu disze-virága!

Kedves olvasóink! Gondoljatok erre az állandó és hü barátra az *Unitárius Közlönyre!* Vegyétek elé régi lapjait s olvassátok ujra.

Különösen kérlek: vegyétek elé azt, amelyet az Unitárius Egyház, a ti édesanyátok küldött hozzátok, december hónapban. Az Egyház, az édesanya sir, mert érezi pusztulása veszedelmét.

A papok, a tanitók, a tanárok szájokból veszik ki a falatot és visszaadják az édesanyának, hogy mentse meg az iskolákat. Ti kedves unitárius testvérek, tudtok-e lemondani? Tudtok-e áldozni? Itt a próba, az utolsó nagy próba! Mutassuk meg, hogy van bennünk erő és akarat. Mi élni akarunk, s életünk gyökérszálai az iskolában vannak. Ha ezeket tápláljuk, megmentjük az édesanyát.

Legyen az Unitárius Közlöny 40 éves jubileuma az öröm esztendeje.

Dr. Boros György
ügyv. alelnök.

oooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooo

A kolozsi D. F. E. tizenötödik évfordulója. 1927. dec. 22-én töltötte be kolozsi egyletünk tizenötödik évét. Erről emlékezett meg az egylet elnöke Kissné Papp Erzsébet rendes estély keretében felolvasásában. Végigkisérte az egylet tizenötéves működését, rámutatva azokra az évekre, mikor az egylet képviselte Kolozson a magyar kulturát s ennek keretében ujittatott fel a magyar nemzet nagyjainak emléke. Végigkisérte az egyletet a helyiségében, melyekben tagjait évről-évre összegyöjtötte, hol az állami iskola, hol a város vagy valamelyik testvérfelekezet helyiségében, mig végre a gyülekezetnek ilyen célra vásárolt helyiségében zavartalanul tarthatja estélyeit. Kiemelte a tizenöt év óta évről-évre rendezni szokott karácsonyfa ünnepélyek szépségét. A lelkész olvasta fel az Anya-egylet és az Esperes üdvözletét, mely után id. Kozma Pál gondnok üdvözölte az egylet elnökségét.

oooooooooooooooooo|oooooooooooo|oooooooooooooooooo

Énekeskönyvünkből az uj kiadás megjelent s darabja 60 L.-ért kapható.

NŐK VILÁGA.

Találkozás...

Az ut egy kanyarulatánál szemben találtam magam az uj esztendővel. Az Idők szárnyán érkezett s halkan, nesztelenül leszállt a földre. Ránézek, de nem látom: körvonalai elmosódottak... alakját fátyol fedi, melyen áttetszik tarka ruhája... szemét elrejti lezárt szempillája... csukott ajka néma... „Ki vagy, te rejtélyes idegen? Mi a neved? Honnan jösz és hova mész? Ki küldött hozzám tégedet és mondd... miért? Mi az, mit kezedben rejtve tartogatsz?... Szólj... beszélj, hadd hallom hangodat... hisz rejtélyes titokzatosságodban oly félelmetes vagy...

S most megszólal a jelenség. Hangja halk, mint a fuvalom, de tiszta és átható, mint a kristályharang: „Nevem: Élet. Felgyujt egy szikra, kiolt egy lehellet, mégis örökkévaló vagyok. Honom a Végtelenség, onnan jöttem és oda térek vissza... Aki engem küldött, az messze, fenn lakik a csillagok fölött és a Legnagyobb mindenek között... Hogy miért küldött?... azt ne kutasd. Őt észszel fel nem érheted, gondolatoddal le nem mérheted. Ő minden értelem felett való... Amit pedig számodra kezemben tartogatok, az saját munkádnak gyümölcse... Te vetetted el a buzát, te hintetted el a konkolyt... te ültetted a rózsafát, te fontad magadnak az ostort... Különben nézz meg jól, talán... talán... nem is vagyok előtted olyan nagyon ismeretlen...“ S amint nézem... nézem... mind élesebben tünnek elő a körvonalak... a fátylak foszladoznak... felnyilnak a csukott szempillák... és én szembenézek — mit gondolsz kedvesem, kivel?... Önmagammal.

Dr. Patakiné Nagy Piroska.

Titkári jelentés.

A kolozsvári D. F. egyleti Nőkszövetsége évi munkájáról a következőket jelentem:

Nőszövetségünk Választmánya minden hó első hetében rendes gyülést tart, melyen folyó ügyeit intézi. Megbeszéli további tennivalóit, melyeknek teljesitése által óhajt — habár még kis méretekben is — belekapcsolódni a nemesen értelmezett szociális nagy munkaközösségbe és karitativ tevékenységbe. Hogy minél több jót gyakorolhasson, azért bizonyos mértékü kulturmunkát is ki kell fejtenie abból a szempontból, hogy még nagyon szerény budget-jét megalapozza. Igy véli Nőszövetségünk a kellemest a hasznossal összekötve, kitüzött célját elérhetni. Evégből rendezett VIII. igen

értékes, érdekes, tanulságos előadást, melyek mindenikét nagyszámu közönség hallgatta.

A szép erkölcsi és anyagi sikert már előre biztositották a kiváló, elismert nevü előadók. Engedje meg a m. t. Közgyülés, hogy itt is kifejezzem Választmányunk hálás köszönetét: Kovács Dezsőné urnőnek, Dr. Varga Béla, Dr. Szász Ferenc, Kelemen Lajos, Dr. Boros Ggyörgy, Dr. Gál Kelemen, Tóth István és Dr. Váradi Aurél uraknak a szives közremüködésért.

E nyolc előadás 1926 október—novemberében tartatott, melyet decemberben követett a karácsonyfa-ünnep. A Választmány nagy körültekintéssel és megértéssel törekedett igazán ünneppé tenni e kedves, családias estét, mely, tapasztalat szerint, nagy vonzerőt gyakorol ugy unitárius gyermekeinkre, mint a szülőkre is.

Választmányunk tagjai fáradságot nem ismerve, sőt áldozatot sem kimélve, vállvetett buzgalommal vettek részt az előkészités nagy munkájában s meleg szivvel óhajtottak angyalok lenni sok szegény, árva gyermek számára. Az áldozatos jóság jutalma ott mosolygott az örömtől piros gyermekarcokon, ott ragyogott a könnyben a meghatott szülők szemén.

Elemi iskolás fiaink és leányaink egyaránt részesedtek a megosztó szeretet ajándékaiból. Minden gyerek kapott egy csomag cukorkát s 100 gyermek ruhát, cipőt. Választmányunk ez alkalomból is megemlékezett szegénysorsu öreg, özvegy asszonyainkról. Számukra is juttatva azon összegből, melyet a tagok buzgósága: hittestvéreink és városunk közönsége áldozatos adományából gyüjtött egybe. S itt ismét hálával emlitem meg, hogy e gyüjtés eredménye 17.153 leu volt.

Karácsonyfa-ünnepünk a Leány-Otthonra is kiterjedt, amennyiben 3 növendék 800 leut, 4 növendék 100 mtr. fehérneméüvásznat, 3 növendék 1—1 drb. kész ruhát, 1 növendék ruhánakvalót kapott.

1927 január, február, március, április hónapokban Kötőkéket rendezett a Választmány. Mindig jelentős számu közönség hallgatta a szép és é dekes müsort. Őszinte örömmel láttuk, hogy Kötőkéink érdeklődést keltettek más felekezetü nőtestvéreinkben is s jóleső érzéssel reméljük növekedni azt az asszonytábort, mely vérnélküli, de annál kitartóbb, annál áldozatosabb harcot kiván harcolni a jövőért.

Nőszövetségünk nem feledkezett meg templomunkról sem. Az Urasztalán, kora tavasztól elkezdve, minden vasárnap és ünnepen friss virág diszlett.

A Nőszövetség nyári munkásságának tekinthető, hogy részt vett a Romániai Magyar Kisebbségi Nők Központi Titkárságának gyermeknyaraltatási akciójában. Ezen akció keresztülvitelében a következő tagtársaink vettek részt: Dr. Mikó Lőrincné, aki a vidéki nyaraltatási akcióban müködött közre, a helyi üdülő gyermekekről pedig Csifó Salamonné, Papp Domokosné, Pataki Jenőné, Borbély Istvánné és Ürmösi Józsefné gondoskodtak. Boldog büszkeséggel

szögezzük le itt is, hogy a vidéki elfogadók között 20 unitárius család szerepelt s ezeknek fele papi család.

A Nőkszövetsége anyagiak tekintetében a következő eredményeket érte el, illetőleg a következő működést fejtette ki számokban is kifejezve:

1. Az unitárius elemi iskola szegény tanulói számára tanszerekre adott 723 leut.

2. Egy szegény árva és beteg unitárius leányka utiköltségére 620 leut.

3. Egy szegény elemi iskolás unitárius leányka részére, hogy vizsgán megjelenhessen, ruhára 110 leut.

4. Egy operált beteg asszony segélyképpen kapott 300 leut.

5. Egy elemista unitárius leányka nyaraltatási utiköltségre kapott 400 leut.

6. Egy elaggott unitárius özvegy asszony kosztja pótlására kapott 1060 leut.

7. Két leányotthoni növendék fél konviktusi dijának fedezésére 7000 leut.

8. Leányotthonnak cselédágynemüre 630 leut.

9. A Romániai Magyar Kisebbségi Nők Központi Irodájának adományképpen 400 leut.

10. A Ref. Nőnevelő Intézet létesitéséhez hozzájárult 1000 leuval. (Ezen adományért a szövetség a ref. egyházkerülettől köszönetet és alapitó tagsági oklevelet kapott, melyben jelezve van, hogy az alapitvány az aranykönyvben megörökittetik.)

Tehát a jótékonyság és adományok összege 29.396 leu.

Két izben adott a szövetség kamatnélküli kölcsönt, mely által két törekvő unitárius asszonyunkat munkához juttatott. A szövetség jelenlegi pénzvagyona:

Adományok.

Amerikából kapott a Nőkszövetsége a Leányotthon céljaira 50 dollárt, ebből folyósitotta a fentemlitett 7000 leu fél konviktusi segélyt. Többeknek adakozásából gyült 4500 leu a Leányotthon fölszerelésére. Dr. Jancsó Ödönné tagtárs egy drb. szép zsebkendőt ajándékozott a Nőszövetség céljaira, melyet a választmányi tagok között kisorsolt 1200 leu eredménnyel. A már fentemlitett agg unitárius nő ebéddiját, mely havonta 900 leu, 20 választmányi tag sajátjából fizeti, hogy a pénztár ne merüljön ki. Itt hálával emlitem meg, hogy ehhez hozzájárulnak: Kelemen Lajos tanár ur, Dr. Sárdi Elemér hitrokon és Dr. Ivácskovics Mátyásné urnő, ki ugyan római katholikus, de nemes szive sugallata szerint óhajt jót tenni.

A Nőkszövetsége hálás köszönetet mond ugy a föntemlitetteknek, mint a névtelen adakozóknak is.

A külfölddel való kapcsolatunk összekötő szálai is erősödtek a következő vendégek látogatása által: St. Johnne, Helen Bowen és férje, Mr. Evans, kik a Leányotthonnak 8000 leut ajándékoztak.

Titkári jelentés a D. F. E. 1926—27. évi müködéséről.

Nem sokkal marad el az előbbi mögött pontosságban és részletességben a küküllői kör évi jelentése, melynek összeállitásáért a köri elnök, Dr. Pálffi Ferenc fiókegyleti elnök ur és Bartók Endre ádámosi lelkész ur e helyen is fogadják elismerésünket. Itt azonban már nem olyan teljes az egyleti müködés, mint az előbbi körben. Két egyházközségből nem jött be jelentés, egyben pedig hire-nyoma sincs az egyleti életnek.

Szőkefalván nincs egylet, de a jelentés szerint volt két mulatság azon megokolással, hogy az anyagi megalapozás az első s csak ennek alapján várható az egylet fellendülése. Az anyagi megerősödést mi sem tartjuk mellékesnek, de emellett mégis jó volna az egyleti életet itt is beinditni. A többi egyházközségekben mind szép munka folyt. *Dicsőszentmártonban* uj alakulat az ifj. egylet Dr. Vajda Béla bankigazgató ur elnöklete alatt. Formás egyleti élet folyik *Segesváron*, hol ifj. énékkar is van. Nagy és buzgó munka folyik *Magyarsároson*, ahol az énektanitásra is nagy gondot forditanak. Ebben az egyházközségünkben, de másokban is nagy a panasz, hogy a serdülő ifjuságot nem tudjuk bekapcsolni az egyleti életbe. Ezen az állapoton valahogy sürgősen javitani kell s jövő évi programunk külön is ki fog terjedni a serdülő ifjuság egyleti életbe való bekapcsolásának módozataira. Dicséretes munka folyik *Ádámoson*, *Bethlenszentmiklóson* és *Dombón*. Ádámoson a folyó évben dalkört is szerveztek. A köri jelentéshez a vagyoni kimutatás is hozzá van csatolva.

A felsőfehér kör rövid, de áttekinthető jelentést küldött a köri egyleti életről, amely azonban nem enged belepillantást a végzett munka részleteibe. Örömmel kell azonban megállapitanunk itt is, hogy csaknem minden egyházközség igyekezett kivenni a maga részét az egyleti tevékenységből.

Szép összefoglaló jelentést kaptunk a *Maroskör*-ből is. Gyönyörü munka folyt a *Nyomáti* és a *Székelykáli* fiók-egyletekben. Az előbbi 67 tagu nőegylettel és 37 férfi tagból álló egylettel anyagilag és erkölcsileg szép munkát végzett és gondoskodása az ifj. nevelésére is kiterjedt. Érdekes, hogy *Iszlón* az ifjuságí egyletnek az egész községi ifjuság tagja felekezeti különbség nélkül. Buzgó egyleti élet folyt *Szabédon*, *Ny.-Sz.-Lászlón*, *Csókfalván* és *Szentgerlicén*, hol a dalegylet 20.000 leut adott a kulturház javára. *Nyárádszentmártonból*, *Vadadból*, *Szentháromságról* és *Iklandról* nem jött jelentés. Reméljük, hogy Nyárádszentmárton és Ikland ifju lelkészei, jeles elődjeik példáját követve mihamarabb az egyházközségeikben virágzó egyleti életről fognak hirt adni.

Minthogy a többi körből összefoglaló jelentés nem jött, csak arra terjeszkedhetük ki, amire adatokat kaptunk.

A *háromszéki* körben Brassóban a Nőegylet fejtett ki nagy

buzgóságot. Árkoson a mult évben alakult meg a Nőszövetség Benkő Árpádné elnöklete alatt mintaszerü szervezettel és munkaprogrammal. Nagyajtán az Ifj. Egylet és a Nőszövetség munkálkodik. Itt is panasz van a serdült ifjak részvétlensége miatt. Érdekes megemlitenünk, hogy a Nőegylet összejövetelei a nőtagok áhitatos imájával nyittatnak meg, amely alól senki sem vonja ki magát. Követésre méltó, szép példa.

Uj lendületet vett az egyesületi élet *Kálnokon*, ahol az Egylet és a Nőszövetség fejtett ki a mult télen nagy tevékenységet a hivek osztatlan lelkesedése és közremunkálása közepette. Dalkör is alakult az egylet kebelében s legközelebb egy vonós zenekar megszervezését tervezik. Tartottak összejöveteleket még Sepsikőröspatakon. A többi egyházközségről nincs adatunk.

A *Torda-Aranyos* körben szép munkát fejt ki Tordán a pár év előtt megalakult ifj. Egyesület, amely az idén 126 taggal kezdte meg müködését, 19 alkalommal tartott népies összejövetelt. Könyvtára is van. A kitünő vegyes zenekar nagyszerüen müködik. Uj alakulatok az alsó- felső szentmihályi ifj. Egylet és a csegezi Nőszövetség, mindkettő buzgón munkálkodott. Ugyanaz elmondható Mészkőről is. Mint sajnálatos körülményt kell felemlitenünk, hogy *Torockón*, *Várfalván* és *Szinden* a hatóság még mindig megbénitja az egyleti életet. Reméljük, hogy a rend- és törvénytisztelet, melyben a hatóságnak jó példát kell mutatnia, idővel itt is lehetővé teszi a továbbmunkálkodást. A többi egyházi községre nézve sajnos semmi adatot nem tudtunk találni.

És végül vessünk egy pillantást a *székelykereszturi körre*. Ebben a körben a következő egyházközségekben van emlités téve D. F.-egyleti tagozatokról: *Székelykeresztur*, hol a Nőszövetség és *Firtosmartonos*, ahol a Nőszövetség és az ifj. Egylet fejt ki dicséretes munkásságot. Ez utóbbinak müködése az U. K. hasábjairól is eléggé ismeretes. Kifejezetten egyleti munka folyik továbbá *Tordátfalván*, ahol 45 alkalommal volt összejövetel. Ugyancsak az egylet kereteiben folyt munkásság *Csehétfalván*, *Szentmiklóson* és *Szent-Ábrahámon*, utóbbiban az ifj. Egylet utján. *Pipe* azon panaszkodik, hogy jóváhagyott alapszabályok hiánya miatt a hatóság okvetetlenkedése következtében nem tudott egyleti munkát beinditani. Ez esettel kapcsolatban ujólag fel kell hivnunk a figyelmet arra a már többször leközölt törvényszéki döntésre, amelynek értelmében a Dávid Ferenc-Egyletnek, mint az Egyház egyik szervének, illetve e szervezet alapszabályainak külön jóváhagyására nincs szükség s igy ezt senki sem követelheti. Ismételten kérjük az illetékeseket, hogy minden olyan esetben, ahol a hatóság még bele avatkozik az egyleti életbe, küldjenek azonnal jelentést az egyházi főhatósághoz, hogy tegye meg a szükséges intézkedéseket, amint ezt a multban is több esetben eredményesen megtette.

Visszatérve a kereszturi kör többi egyházközségeire, a vasárnapi iskolai oktatásról beadott jelentések között többet ta-

láltunk, amelyekben sikeres és nagyarányu egyháztársadalmi munkáról van emlités téve. A téli vallásos összejövetelek nagy értékét és eredményes voltát lépten-nyomon hangsulyozzák a jelentésttevők, sokszor a vasárnapi oktatás sikertelenségével szemben. A vallásos estélyek rendezése körül nagy tevékenységet fejtenek ki, amint a jelentésekből látható, *Firtos-Váralja, Fiátfalva, Kede, Kadács, Csekefalva.* Mindezekben az egyházközségekben nincs szó arról, hogy vajjon az emlitett estélyek a D. F.-Egylet körében tartatnak-e vagy sem. Szóval nem látjuk tisztán, hogy ezekben a különben dicséretes munkásságot kifejtő egyházközségeinkben van-e valamelyes egyleti szervezkedés, avagy nincs? Ezuton is felhivjuk az illetékesek becses figyelmét arra, hogy amennyiben jónak látják s ez esetleg nem veszélyeztetné sikeres összejöveteleik jövőjét a hatósági zaklatások miatt, alakitsák meg egyházközségeikben az egyleti szervezés kereteit is.

Ezekben voltunk bátrak egyletünk mult évi munkásságának főbb mozzanatait felemliteni. Kérjük jelentésünk szives tudomásulvételét.

(Vége.)

Egyleti élet és munkásság.

Karácsonyfaünnepély a kolozsi D. F. Egyletben. Karácsony első napján este 6 órakor ujra felgyultak a karácsonyfa gyertyái kolozsi egyletünkben. Az alkalmi felolvasások után, melyek között igen találó volt az „Unitárius Közlöny“ karácsonyi számában közölt versezet (Péter Sándortól) a gyermekek szavalatai következtek. Két-három éves gyermekek első nyilvános szereplése gyönyörködtette a termet zsufolásig megtöltő közönséget. Az apróság között cukor és sütemény volt a jutalom, a serdülők olvasni való füzetet is s a felnőtt ifjak közül heten, akik az énektanuló estéket legszorgalmasabban látogatták az uj énekeskönyv egy-egy példányát kapták jutalmul. Az estélyen Székely Mihály tb. alelnök olvasott fel s rendezését, mint rendesen, ugy most is Kissné Papp Erzsébet az egylet elnöke végezte fáradhatatlan buzgalommal.

Választások a székelyudvarhelyi körben. A székelyudvarhelyi egyházkör december hó 15-én Homoródszentpálon tartott rendkivüli közgyülésen felügyelő-gondnokká Barabás András tb. f. ü. gondnok, esperesnek Balázs András székelyderzsi lelkész, jegyzőnek Bálint Ödön h.-karácsonyfalvi és közügyigazgatónak Vári Domokos lókodi lelkész afiait választotta meg.

Egyházi és iskolai mozgalmak.

☞ Alapitói dij 500 Leu, minek ellenében az „Unitárius Közlöny“ ingyen jár!

A naptár árának elszámolása tekintetében legjobbnak véljük, ha lelkész atiai beleegyeznek abba, hogy a cimükre küldött naptárak árát a pénztári hivatal most esedékes kongruájukból vonja le. Amennyiben ezt az ügyet másképp óhajtják elintézni, kérjük, hogy értesitsék idejében az egyleti pénztárost (Gálfi Lőrinc). Külön intézkedés meg nem történte esetén a küldött naptárak árát a kongrua terhére levonjuk. Az elszámolás elintézését ismételten legkésöbb január 15-ig kérjük.

Balázs Ferenc külföldi akadémitánk, kiről a mult számunkban megirtuk már, hogy keleti utazásra indult, most hirt adott magáról. Október 25-én megérkezett Japánba, ahol különösen a Keresztény Ifjak Egylete (J. M. C. A.) és az eszperántisták révén sok érdekes összeköttetést szerzett s előadásokat is tartott, különösen a béke mozgalmakról. Tokyoban négy hetet töltött, hol japánul is megtanult egy kevéssé. Azután Osakába ment, hogy ott Kagawa-val a kiváló vezérférfivel megismerkedjék. Levele szerint Japánból Kinába, majd Indiába fog ellátogatni, hol Tagore és Ghandi iskoláiban szándékszik megfordulni. Japánról egy igen értékes cikket is küldött, melyet jövő számunkban fogunk közölni.

Hymen. Szentgerliczei Gál Ágnest, Gál Kelemen tb. igazgatónk bájos leányát eljegyezte Szilágyi László Kolozsvárt, 1927. december 25-én. Sok boldogságot kivánunk.

Nyilvános köszönet. A hála és keresztényi szeretet érzésével mondok köszönetet Hajdu István marosvásárhelyi lakós, kisilyei birtokos hitrokonomnak, aki a kis-ilyei unitárius leányegyház kepe váltságára az általa tett alapitványi intézkedés szerint 5000 leu azaz ötezer leu alapitványt tett és be is fizetett. Kicsiny leányegyházunk fennmaradásának biztositására tett ezen nemes cselekedet nem szorul dicséretre. Igy lesznek az utolsókból elsők! Isten áldása legyen a nemeskeblü adakozó életén. Iszló, 1927. nov. 25. Fekete József, unitárius lelkész.

Házias kötőkék lesznek Kolozsvárt január 4., február 1., március 17., április 4 napjain. A Nők Szövetségének választmánya szivesen látja unitárius nőinket munkával és gondoskodik szórakoztató zenéről, énekről s más előadásról. Cél a hasznos és kellemes foglalkozás. Mindenki magával hozhatja más vallásu ismerősét.

A vidéki fiókegyletek Nőkszövetségeit már többször felhivtuk, hogy a Dávid Ferenc Egylet pénztárába fizessék be az 500 leu alapitó dijat. Erre ujból sürgetve kérjük.

Gondoltál-e iskoláink megmentésére, kedves olvasó? Az

Unitárius Közlöny decemberi rendkivüli száma megirta, mit kell tennie minden jó unitáriusnak.

Választmányunk óhajtását a vidéki fiókegyletek és tagozatok szives figyelmébe ajánljuk: a Brassai életrajzát szerezzék meg és a téli estéken ismertessék és olvastassák.

Halálozás. Paget A. Olivér egyházi tanácsos életének 63-ik évében december hó 20-án Marosugrán elhunyt. A megboldogult unokaöccse volt Paget Jánosnak és egyházunk ügyei iránt az utóbbi években bekövetkezett betegeskedéséig melegen érdeklődött. Halála előtt pár nappal irt hosszu levelet a Főtisztelendő püspök urnak. Nyugodjék csendesen.

Egyetemes egyházi adózás. A Főtanács alkalmával az egyház sulyos anyagi helyzetén való segitésre irányult nemes elhatározást, melyről olvasóink már értesültek, világi hiveink egyházszeretetét és áldozatkészségét megörökitésre méltóan tanusitó példák követik: A Dávid Ferenc-Egylet elnökének Gróf Horváth-Tholdy Rudolfnak 50.000 leus adományát követték a főgondnok afiai 30.000—30.000, továbbá Dr. Elekes Domokos, Dr. Ferencz József, Dr. Abrudbányay Ede, Dr. Szent-Iványi Gábor f. ü. gondnok afiai 12.000—12.000 leu, Tana Sámuel f. ü. gondnok 5000, Gyulay Árpád tb. számvevő 6000 adományaik. A jelentések közül, amelyek most kezdenek beérkezni, megemlitjük, hogy a marosvásárhelyi egyházközség eddigi 15.000 leu adóját 30.000 leura emelte fel, Sepsiszentgyörgyön pedig 1928. évre Ütő Áron ny. árvaszéki elnök 2000, Nagy Árpádné 500, özv. Gál Mihályné 400, Incze Béla 240, özv. Kriza Sándorné tanitó özvegye 2000, László Károlyné altiszt neje 1000, Szabó Mózes, Simon András, özv. Ütő Benjáminné, Nagy Gergely 500—500 és Téglás Albert 2000 leu összeget. Nem tehetjük, hogy ne közöljük le két szerény nyugdijból élő afiának megajánló sorait, az egyik Kádár József nyug. polgáriskolai igazgató Désről, aki igy ir: Alulirott, kinek 4000 leu havi nyugdijamon kivül más jövedelmem nincs: felajánlok adóul az Egyház szükségleteire 600 leut és kötelezem magam, hogy ezen összeget félévenként előre az Egyház pénztárába befizetem; a másik Gyulay Árpád tb. számvevőnkké, amely igy szól: Hivatkozva a f. évi nov. 30-án kelt nagybecsü Püspöki körirat, illetve felhivásra, annak előre bocsátásával, hogy állami nyugdijamnak, melyre jövedelem tekintetében, kizáróan utalva vagyok, havi nyers összege a drágasági potlékokkal együtt is csak 4594 leura megy, mely összeg a 154 L kereseti adó levonásával 4440 L tényleges bevételt jelent, továbbá, hogy egyet. egyházi adó fejében ez ideig évenkint 600 leut ajánltam volt fel és fizettem be, tekintettel a jelenben fennforgó rendkivül sulyos körülményekre s nevezetesen arra, hogy most a veszélyben forgó szeretett Egyházunk, illetve kulturánk megmentéséről van szó, szerény tehetségemhez képest, egyházi adó fejében az 1928. évre ezennel 6000 (hatezer) leu összeget ajánlok

fel, melyet három havi előleges részletekben szándékozom befizetni. Világi hiveinknek ujólag felhivjuk szives figyelmét e nemes és nagyfontosságu ügyre.

Nyugtázás. Az egylet pénztárába november 16-tól december 31-ig tagsági és előfizetői dijat fizettek: Györfy Domokos Kolozsvár, Pethő István Szabéd, Csatkai Jenő Sopron, Özv. Barabás Jánosné Torockó, Hegedüs Gyuláné Kézdivásárhely 1928-ra, Teslak Tinka Torda, Ifj. Udvari György, Ifj. Táncos János Magyarsáros, Keresztély Lajos, Kelemen Lajos Kolozsvár, Gálffy Zsigmond Mészkő, Özv. Velits Károlyné Torda, Unitárius Egyházközség, Unitárius Dávid Ferenc Nőegylet, Darkó Pál, Jobb Mózes Homoródjánosfalva, Kovács János Fiatfalva, Fülöp Miklós Kolozsvár 1927-re, Pál János Brassó, Özv, Dr. Morvay Istvánné Kovászna 1927—1928-ra, Kozma Endre Magyarsáros, Török János Dicsőszentmárton, Friedrich István Arad, György Gyula Ikland, Id. Kelemen Ferenc Torockó, Inczeffy Lajos Szászrégen 1926—1927-re, Dr. Gál Miklós, Dr. Páll Gáborné Torda, Ifj. Botár Simon Torockó 1924—1927-re, Özv. Herce Istvánné Torockó 1923—1926-ra, Simándi András Torockó 1925—1927-re, Váry Vilma Glogovat 1926—1928-ra, Márkos János, Kádár M. József, Szász István, Révész József, Kovács István, Antóni Józsefné, Kondrát Jenőné, Szász Gábor, Kolcsár János, Fori Jenőné, Kolcsár Mártonné, Fülöp József, Imre Jánosné huszár, Imre I. Mihályné, Asztalos József, Imre Zsófi, Imre Mihályné Felsőalthéviz 1926—1927-re, Imre Sándorné, Tóth Ágnes 1926-ra.

Alapitói dijban fizetett: Gombos Eszter Kolozsvár 200 leut. Az Unitárius Leányotthon betegszobájának berendezési költségeihez ajándékozott a Városfalvi Dávid Ferenc Nőegylet 260 leut. Kolozsvár, 1927 december 31-én *Gálfi Lőrinc*, pénztárnok.

OOOO

„Fogadja köszönetemet ezért a kedves és értékes könyvért, mely igazán értékes és becses darabja lesz unitárius jeleseinkről szóló könyvtáramnak.“ (Gordon Sándor, Belfást, Irland.)

„E müveddel ujra életre keltetted a nagy Brassait, előnkbe állitottad példának. Ennél nagyobb örömet egyházunknak nem szerezhettél volna.“ (Kádár József ny. igazgató.)

„Br. S. a nagy polihisztor élményekben és érdemekben gazdag életét irta meg testes, komoly és izléses kiállitásu kötetben B. Gy. dr. ... A mü uj adalékokkal gazdagitja Erdély kulturtörténetét és egyben irodalmi és gazdag feldolgozása Br. tevékeny, változatos életének.“ (Ujság, márc. 8.)

„Általános benyomásunk az, hogy a könyv olvasatja magát s olyannak tünik fel, mint egy szép mozaik, mely a szemet gyönyörködteti.“ (Un. Egyh. Dr. Kiss E.)

„Az adatok tömkellegéből lépésről-lépésre látjuk kibontakozni Br. nagyszerü alakját, s fokozódó érdeklődéssel olvassuk a XIX. század mozgalmas, tarka életének eleven tollal megirt, megkapó részleteit.“ (Un. Közl. Dr. Varga B.)

„Végre most előttünk van a nagy mü: éppen egy emberöltő fáradozásának gyümölcse.“ (Erdélyi Irod. Szemle 1 sz.)

„Ennek a halhatatlan zseninek állitott most uj emléket az unitáriusok tudós és lelkes hitü püspökhelyettese közel négyszáz oldalas müvében.“ (Ellenzék, 129 sz. S. N. L.)

„Nem boncolja szét a tudós boncoló késével Br. lelki egészét, hanem életének minden pontján az egész Brassait állitja elénk. Borost a szeretet, a kegyelet, a hős iránt való lelkesedés vezeti mindvégig munkája irásában.“ (Unitárius Értesitő, Jancsi L.)

„Bámulattal állunk meg ez előtt a maga egészében csodálatos élet előtt, melynek hajtó ereje végtelen hit volt, hit önmagában, az emberben, s az ember mindent magába ölelni tudó képességében. Köszönet jár Boros Gy.-nek, hogy Br. S. alakját szorgalmas és megbizható munkájával a magyar közönség lelkébe visszaidézte.“ (Napkelet, Kerecsényi D.)

„Dr. B. Gy. a magyar unitárius egyház megbizásából irta ezt a könyvet, amelyről nagyobb elismerést nem mondhatunk, mint azt, hogy méltó a Praeceptor Hungariae-hoz, Magyarország tanitómesteréhez. Óriási volt a feladat, mert óriási volt a munka, amellyel végezte és az eredmény, melyet létrehozott... A könyv teljes harmoniában állitja elénk Brassai alakját... A sok helyen drámai elevenségtől lüktető, de mindvégig a tárgy szeretetétől áthatott fejezetek, egymásután mutatják be Brassait... Azt már most megállapithatjuk, hogy e könyvből Brassai alakja óriási szobor egységes hatásával emelkedik föl előttünk. (Pásztortüz, i. s. 1927. 7. sz.)

(Brassai önálló képe a könyvvel együtt megrendelve 5 leu. A könyv postai költsége 10 leu.) *A D. F. E. fiókjai figyelmébe ajánljuk.*

Szerkesztik: Dr. Kiss Elek, Pap Domokos, Pálffi Márton, Szent-Iványi Sándor, Dr. Varga Béla.

Minden kézirat Szent-Iványi Sándor szerkesztő cimére Cluj Unitárius Kollégium küldendő.

Előfizetési ár: Egész évre 60 L. Magyarországra 90 L. Egyes szám ára 8 L. Akik a 60 L.-t egy összegben előre befizetik, a Dávid Ferenc-Egylet rendes tagjainak tekintetnek. Örökös alapitódij 500 L. Minden pénz Gálfi Lőrinc egyleti pénztárosához küldendő.

Nyomatott „Corvin“-könyvnyomdában Cluj-Kolozsvár, Str. Iorga (volt Jókai-utca) 17 sz.